
1 HYRJE

Në udhëzimet në vijim janë përshkruar procedurat përmes të cilave do t'i redaktoni të dhënat për koleksionet e bibliotekës të materialit në fushat 996, 997 dhe 998. Fushat krijohen nga programi gjatë procedurës së pasurimit të materialit në modulet e programit COBISS3/Pasurimi dhe COBISS3/Serialet, por ato mund t'i shtoni edhe në mënyrë manuale, nëse nuk i përdorni modulet e përmendura.

Për futjen e të dhënave vlejné rregullat dhe struktura e të dhënave, të cilat janë të përshkruara në manualët *Formati COMARC/ H* dhe *COBISS2/Katalogimi*. Për shkak të kërkesave në COBISS3 dhe nevojës për automatizimin e disa procedurave, në COBISS3 janë shtuar disa attribute të reja, pranë të dhënave të cilat janë të regjistruara në COBISS2.

Kushtet për kryerjen e procedurave

Gjatë instalimit të modulit të programit COBISS3/Koleksionet e bibliotekës, të dhënat bibliografike bashkë me fushat 996/997 nga mjedisi COBISS2 do të transferohen në mjedisin COBISS3. Një pjesë të të dhënave bibliografike mund t'i shihni në klasën **Materiali**, të dhënat e hollësishme për koleksionet e bibliotekës gjenden në klasat **Fusha 996/997** dhe **Fusha 996/997 – të dhëna për pasurimin**, ndërsa të dhënat përmbledhëse për koleksionet e bibliotekës në klasat **Fusha 998** dhe **Fusha 998 – koordinimi**.

Para fillimit të përdorimit të modulit të programit COBISS3/Koleksionet e bibliotekës, biblioteka duhet gjithsesi të veprojë si vijon:

- të plotësojë të dhënat për bibliotekën vendëse; këto të dhëna gjatë instalimit të programit COBISS3, do të transferohen nga baza e të dhënave COLIB dhe do të vendosen në bazën e të dhënave për bibliotekën vendëse si dhe në bazën e të dhënave për partnerët;
- të vendosë parametrat e numërorëve për shtimin e numrave të inventarit, numrave për huazim dhe numrave në vazhdim.

Të dhënat bibliografike për materialin

Klasa **Materiali** paraqet pasqyrën e disa të dhënave bibliografike për materialin nga baza lokale e të dhënave. Në mënyrë që të përpunoni të dhënat për koleksionet e bibliotekës, regjistrimi duhet të ekzistojë në bazën lokale të të dhënave. Nëse regjistrimi nuk gjendet në atë bazë të të dhënave, do të **shkarkoni** nga baza e përbashkët e të dhënave bibliografike në modulën e programit COBISS3/Koleksionet e bibliotekës dhe do të **redaktoni të dhënat lokale**.

	Të dhënat bibliografike për materialin mund të shfaqen edhe në <i>formatin COMARC</i>
<i>Të dhënat për koleksionet e bibliotekës</i>	Të dhënat për koleksionet e bibliotekës gjenden në klasat Fusha 996/997, Fusha 996/997 – të dhëna për pasurimin, Fusha 998 dhe Fusha 998 – koordinimi . Këto të dhëna janë gjithmonë të lidhura me klasën Materiali . Të dhënat për koleksionet e bibliotekës mirëmbahen vetëm në mjedisin COBISS3, ndërsa të gjitha ndryshimet transferohen edhe në bazën lokale të të dhënave në mjedisin COBBIS2. Lidhja mes materialit dhe të dhënave për koleksionet e bibliotekës krijohet përmes COBISS.XX-ID.
<i>Shtimi i të dhënave përmbledhëse për koleksionet e bibliotekës (fusha 998)</i>	Të dhënat përmbledhëse për koleksionet e bibliotekës gjenden në klasat Fusha 998 dhe Fusha 998 – koordinimi dhe këto mundësojnë funksionimin e katalogut online, si dhe koordinimin e pasurimit për serialet e huaja. Në rastin e botimeve monografike, fushat 998 do të krijohen në mënyrë automatike përmes programit. Më vonë, të dhënat do t'i plotësoni në mënyrë manuale.
<i>Shtimi i të dhënave të hollësishme për koleksionet e bibliotekës (fushat 996/997)</i>	Fushat 996/997 krijohen gjatë procesit të pasurimit të botimeve monografike dhe seriale në modulet e programit COBISS3/Pasurimi dhe COBISS3/Serialet, por mund t'i shtoni edhe në mënyrë manuale, pavarësisht nga pasurimi. Në klasën Fusha 996/997 gjenden të dhënat e hollësishme për koleksionet e bibliotekës në bazë të të cilave në biblioteka bëhet regjistrimi në inventarë dhe kryhet huazimi i materialit. Në klasën Fusha 996/997 – të dhëna për pasurimin gjenden të dhënat që rezultojnë nga procesi i pasurimit dhe të cilat përcaktojnë mënyrën e pasurimit, furnizuesin, numrat e dokumenteve të pasurimit, çmimet.
<i>Redaktimi i të dhënave të hollësishme për koleksionet e bibliotekës</i>	Përmbajtjen e fushave 996 dhe 997 mund të redaktoni në mënyrë të ndryshme: <ul style="list-style-type: none"> • të kopjoni të dhënat midis fushave, • të shumëzoni fushat, • të ndryshoni të dhënat e caktuara përmes numrit të inventarit ose numrit për huazim, • të ndryshoni numrin e vendit përmes numrit të inventarit ose numrit për huazim, • të ndryshoni statusin njëkohësisht në disa fusha në regjistrim, • të fshini fushat, • të renditni fushat në regjistrim, • të formoni kompletin.
<i>Inventarizimi i materialit</i>	Gjatë procesit të inventarizimit , të dhënat i futni në një fushë 996/997, dhe pastaj ato i kopjoni në fushat e tjera në regjistrim. Në fund, mund të printoni etiketat.
<i>Çregjistrimi i botimeve monografike pas inventarizimit</i>	Gjatë inventarizimit, përgatitet lista e kopjeve që mungojnë. Në bazë të kësaj liste mund të çregjistroni materialin duke e ndryshuar statusin e materialit në çregjistruar . Gjithashtu shënohet edhe data e ndryshimit të statusit.
<i>Inventarizimi i serialeve</i>	Serialet zakonisht inventarizohen gjatë pranimit të vëllimit të parë në vitin, kur edhe krijohet fusha e re 997. Nëse pranimin e vëllimeve e regjistroni në

kontrollin e ardhjes së serialeve, gjatë *inventarizimit* zbatoni në vazhdimësi këto procedura:

- përcaktoni numrin e inventarit dhe numrin e vendit,
- redaktoni modelin e botimit,
- në kontrollin e ardhjes së serialeve shënioni pranimin e vëllimit të parë,
- printoni etiketat.

Përcaktimi i modelit të botimit

Kontrolli i ardhjes së serialeve bazohet në *modelin e botimit* (bazë për formësimin e strukturës së modelit të botimit në COBISS3 ishte formati MARC 21 Format for Holdings Data).

Modeli i botimit krijohet në mënyrë automatike gjatë procesit të pasurimit në modulën e programit COBISS3/Serialet, së bashku me fushën 997. Nëse e shtoni fushën në mënyrë manuale, atëherë edhe modelin e botimit do ta përgatitni në mënyrë manuale.

Gjatë redaktimit të modelit të botimit, të dhënat mund t'i shkarkoni nga *modeli i përbashkët i botimit*.

Ju duhet të redaktoni modelin dhe të futni të gjitha të dhënat, në mënyrë që modeli të bëhet i vlefshëm. Në bazë të modelit të vlefshëm të botimit, përgatitet në mënyrë automatike lista e *vëllimeve të pritura* për të gjitha fushat 997 të atij modeli.

Modeli i vlefshëm i botimit mund të *ruhet në modelet e përbashkëta të botimit*.

Kontrolli i ardhjes së serialeve

Vëllimet e pritura paraqesin bazën për kryerjen e *kontrollit të ardhjes* të serialit të caktuar. Kontrolli i ardhjes së serialeve është regjistrimi i ndryshimeve në koleksionet e bibliotekës, siç janë:

- pranimi i vëllimeve,
- ndërprerja në koleksionet e bibliotekës të vëllimet, të cilat ose nuk janë botuar ose nuk i keni pranuar,
- reklamimi i vëllimeve dhe fshirja e reklamimeve,
- çregjistrimi i vëllimeve gjatë pranimin.

Lidhja e botimeve

Vëllimet e një viti mund t'i *lidhni* me një ose më shumë njësi ose sërish t'i *ndani* ato.

Çregjistrimi i serialeve

Serialin e një viti mund ta *çregjistroni* duke futur statusin *çregjistruar* në fushën 997. Gjatë kërkimit të botimeve, të cilat do të mund t'i çregjistroni, përdorni të dhënat në "Data e çregjistrimit të vitit" në fushën 997, të cilat paraprakisht duhet t'i futni.

Vëllimet e serialit mund t'i çregjistroni në mënyrë të vazhdueshme, gjatë pranimin të çdo vëllimi tjetër. Shënimi për vëllimet e çregjistruara do të futet në mënyrë automatike në nënfushën 997m në kontrollin e ardhjes së serialeve, nëse para kësaj keni futur në fushën 998 të dhënen për numrin e vëllimeve që dëshironi të ruani.

Ndryshimi i lidhjes së të dhënave për koleksionet e bibliotekës dhe regjistrimit bibliografik

Nëse të dhënat për koleksionet e bibliotekës janë të lidhura me materialin e gabuar, këto mund t'i lidhni me një material tjetër. Njësitë e pasurimit, të cilat ende nuk janë të lidhura, mund të lidhen me regjistrimin përkatës bibliografik. Këtë mund të bëni duke i *transferuar koleksionet e bibliotekës në një material*

tjetër. Njësinë e pasurimit mund ta **ndani në dy njësi** dhe në këtë mënyrë mund të transferoni edhe pjesën e koleksioneve të bibliotekës.

Kur gjatësia maksimale e lejuar e regjistrimit original në COBISS2 është tejkaluar për shkak të dhënave për koleksionet e bibliotekës, duhet të **krijoni regjistrimin lokal shtesë**, në të cilin pastaj do të transferoni pjesën e të dhënave për koleksionet e bibliotekës (vetë programi do t'ju paralajmërojë se kur duhet të krijoni një regjistrim shtesë).

Kontrollimi i statusit të huazimit

Mund të kontrolloni se çfarë është statusi i kopjeve të veçanta të materialit në huazim (nuk është në huazim; është në huazim/rezervuar).

Printimi i listës së hyrjeve të reja

Materialet e reja që hyjnë në bibliotekë, për një kohë do të mbahen në kuadër të “hyrjeve të reja”. Botimet monografike do të transferohen në klasën **Hyrje të reja** gjatë inventarizimit, ndërsa serialet çdoherë kur regjistrimi pranimit në kontrollin e ardhjes së serialeve. Vëllimin e pranuar mund të **shtoni në hyrje të reja** edhe në mënyrë manuale. Hyrjet e reja, në formë të listës, mund t'i printoni në printer.

Përcaktimi i parametrave dhe përdorimi i numërorëve

Për të shtuar numrat në procesin e inventarizimit, mund të përdorni tri lloje të numërorëve:

- numërorin për përcaktimin e numrave të inventarit,
- numërorin për përcaktimin e numrave në vazhdim në numrin e vendit,
- numërorin për përcaktimin e numrave për huazim.

Në kuadër të secilit lloj të përmendur mund të **përcaktoni parametrat** edhe për disa numërorë, p.sh. për llojin e caktuar të materialit, sipas vendndodhjeve, etj.

Gjatë procesit të inventarizimit, programi do t'ju sugjerojë numërorët përkatës me të cilët do të përcaktoni numrat.

Shfaqja e listës së bazave lokale

Mund të kontrolloni se në cilat baza lokale gjendet regjistrimi bibliografik dhe çfarë është gjendja e të dhënave për koleksionet e bibliotekës në bazën e caktuar.

Lidhja me modulet e tjera të programit COBISS3 dhe bazën lokale të të dhënave

Moduli i programit COBISS3/Koleksionet e bibliotekës është i lidhur me bazën lokale të të dhënave në mjedisin COBISS2, me bazën e përbashkët të të dhënave bibliografike dhe COBISS/OPAC, si dhe me modulet e programit COBISS3/Pasurimi, COBISS3/Serialet, COBISS3/Huazimi, COBISS2/Huazimi, COBISS3/ Huazimi ndërbibliotekar, COBISS3/Raportet dhe COBISS3/Administrimi i aplikacioneve